

Voorbeelddocument protocol incidenten

Dit document is bedoeld voor bestuurders van sportverenigingen die zich preventief willen voorbereiden op grensoverschrijdend gedrag. Grensoverschrijdend gedrag in de vorm van kan op iedere vereniging voorkomen. Daarom is van belang je voor te bereiden voor als het onverhoopt een keer voorkomt. In dit document hebben we informatie gebundeld en samengevat, zodat jij weet wat je moet doen als het grensoverschrijdend gedrag plaatsvindt binnen jouw vereniging. De voorbeelden in dit document kunnen gebruikt worden als kader binnen jouw eigen vereniging. Daarnaast kan je informatie kopiëren voor interne beleidsdocumenten. De onderstaand voorbeelden hebben we in dit document voor je samengevat:

- Protocol bij Grensoverschrijdend Gedrag
- Meldplicht Seksuele intimidatie en misbruik
- Voorbeeldprotocol agressie

Wat is grensoverschrijdend gedrag?

Grensoverschrijdend gedrag is een verscheidenheid aan gedragingen waar het gaat over het toebrengen van (ernstige) schade op fysiek, mentaal en emotioneel vlak. De gevolgen daarvan kunnen heel groot zijn. Dit gedrag kan zichtbaar, maar ook minder zichtbaar voor anderen plaatsvinden, bijv. via de mobiele telefoon of internet. Er zijn verschillende vormen van grensoverschrijdend gedrag o.a.:

- Intimidatie zoals onder druk zetten, overmatige controle uitoefenen, bang maken, machtsmisbruik.
- Seksuele intimidatie en misbruik (zie onderstaande definitie)
- Discriminatie, het onrechtmatig onderscheid maken tussen mensen of groepen zoals op basis van politieke of religieuze overtuiging, seksuele geaardheid, sekse, handicap etc.
- Pesten en uitsluiten
- Agressie en geweld

Wat is seksuele intimidatie?

Onder seksuele intimidatie wordt verstaan: enige vorm van ongewenst verbaal, non-verbaal of fysiek gedrag met een seksuele connotatie (duiding) dat als doel of gevolg heeft dat de waardigheid van de persoon wordt aangetast, in het bijzonder wanneer een bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende of kwetsende situatie wordt gecreëerd.

Meldplicht voor bestuurders en begeleiders

Bestuurders en begeleiders van sportverenigingen zijn verplicht om vermoedens van seksuele intimidatie te melden aan hun eigen sportbond of het Centrum Veilige Sport (CVSN). Dat hebben de sportorganisaties aangesloten bij NOC*NSF afgesproken in de Blauwdruk Seksuele Intimidatie. In de meldcode lees je de vertaling hiervan naar de praktijk en tips voor bestuurders bij een incident.

Belang meldplicht

NOC*NSF onderstreept het belang van deze meldplicht en roept je op deze meldplicht bekend te maken bij jouw collega-bestuurders, maar ook bij de begeleiders binnen jouw vereniging. Graag wijzen wij op bijgevoegde Infographic waarin handvatten zijn opgenomen over het melden en hoe dat proces in zijn werk gaat.

Het melden van een incident door de bestuurder ontslaat hen niet van correct afhandelen van het incident. De melding wordt in het landelijk Case Management Systeem van de sport opgeslagen.

Protocol bij grensoverschrijdend gedrag

In dit document wordt het bestuurslid van een vereniging in 5 stappen meegenomen in het doorlopen van een incident of melding als denkproces. Waar heb ik als bestuurslid mee te maken, en wat is het kader waarin ik handel?

De stappen die worden beschreven in dit document zijn in een bepaalde volgorde gerangschikt, maar deze volgorde staat niet vast en kan in de praktijk anders verlopen. Waar het om gaat, is dat de op enig moment in het proces alle stappen zijn doorlopen, voordat men besluit om al dan niet een melding te doen bij de aanklagers.

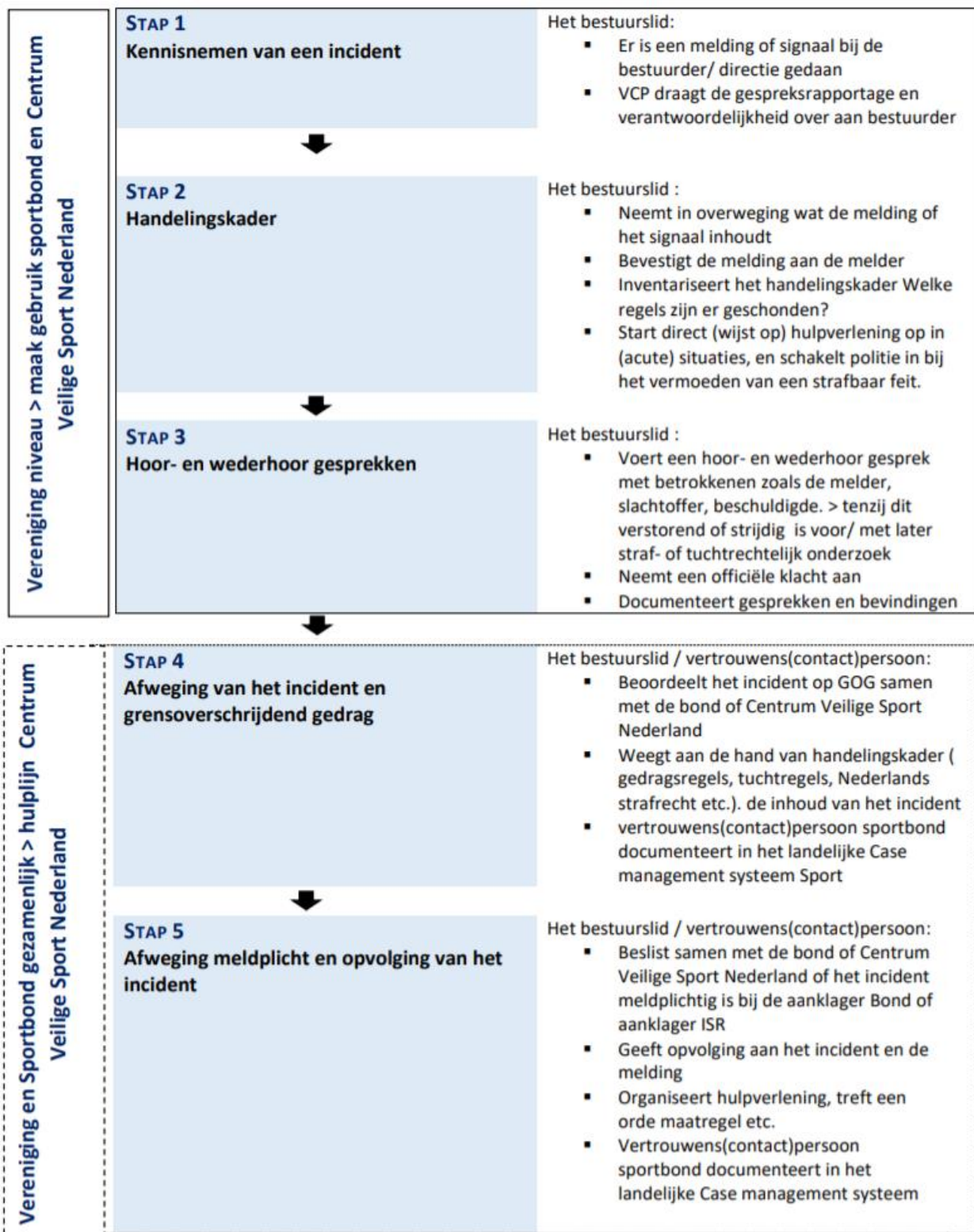
1. Kennisnemen van het incident
2. Handelingskader
3. Hoor- en wederhoor gesprek
4. Afweging van het incident en grensoverschrijdend gedrag
5. Afweging meldplicht en opvolging

Stappen 1, 2 en 3 zijn de stappen die het bestuurslid van een vereniging in eerste instantie doorloopt. Maak gebruik van de hulplijnen voor overleg, nadrukkelijk bij fysieke seksuele intimidatie meldingen.

Tijdens stap 4 gaan het bestuurslid van de vereniging en de vertrouwens(contact)persoon van de sportbond gezamenlijk in overleg.

Tijdens stap 5 wordt er de afweging gemaakt voor melden onder de meldplicht SI en verder tuchtrechtelijk onderzoek. Daarnaast wordt de oplossing van het incident en hulpverlening besproken.

Let op: dit protocol is de absolute basis. Indien het protocol in werking wordt gesteld, raden wij aan om de [Meldcode Grensoverschrijdend Gedrag in de Sport](#) van het Centrum Veilig Sport ter hand te nemen

Meldplicht seksuele intimidatie en misbruik

De meldplicht seksuele intimidatie en misbruik rust op bestuursleden van alle aangesloten verenigingen, sportbonden en anders georganiseerde sport onder de koepel van NOC*NSF. Dit is belegd in het reglement Blauwdruk tuchtrecht seksuele intimidatie in de sport november 2018 (hierna Blauwdruk SI) . Daarbij is in de Blauwdruk SI de meldplicht voor begeleiders vastgelegd. Wie door de bond niet als begeleider wordt gezien is vastgelegd per bond en met verenigingen gecommuniceerd.

Vertrouwenscontactpersonen van een vereniging, en vertrouwens(contact)personen van een bond en medewerkers van het Centrum Veilige Sport Nederland vallen niet onder de sport meldplicht. Zij vallen wél onder de burger strafrechtelijke meldplicht bij verkrachting of moord.

Meldplicht bestuursleden sport Blauwdruk tuchtrecht seksuele intimidatie in de sport november 2018

i) Meldplicht

Indien de sportbond geen aanklager kent, kan de aanklager vervangen worden door een orgaan van de sportbond met vergelijkbare bevoegdheden, zoals het bestuur van de sportbond. Voor sportbonden die bij het ISR zijn aangesloten is voorzien in een aanklager.

1. Ieder bestuurslid van de sportbond of sportvereniging die kennis krijgt van (een vermoeden van) een overtreding van dit reglement is verplicht dit te melden bij de **aanklager** van de sportbond, tenzij hij/zij zelf de seksuele intimidatie heeft ondergaan en, of een functie als vertrouwenscontactpersoon bij de sportvereniging of als vertrouwens(contact)persoon bij de bond bekleedt.
2. Iedere begeleider binnen de sportbond of sportvereniging die kennis krijgt van (een vermoeden van) een overtreding van dit reglement is verplicht dit te melden bij bestuurslid van de sportbond of sportvereniging, tenzij hij/zij zelf de seksuele intimidatie heeft ondergaan en, of een functie als vertrouwenscontactpersoon bij de sportvereniging of als vertrouwens(contact)persoon bij de bond bekleedt. Sportbonden brengen verschillende groepen personen onder het begrip begeleider. Het uitgangspunt is om die groepen eronder te brengen die een verantwoordelijke positie innemen binnen de bond als begeleider en -dus- in staat moeten zijn om grensoverschrijdend gedrag te signaleren. Welke groepen de Sportbond onder het begrip brengt, is aan de Sportbond. Hiervoor geldt, in beginsel, dat op iedere begeleider een meldplicht rust, tenzij er redenen zijn daarvan af te wijken. In de uitwerking van haar tuchtreglement past de sportbond deze meldplicht op de begeleider toe of legt zij uit waarom zij hier vanaf wijkt.
3. Op ieder lid, met uitzondering van het onder lid 1 en 2 genoemde bestuurslid of begeleider, dat een redelijk vermoeden heeft, dat sprake is van een overtreding van dit reglement, rust een verantwoordelijkheid hiervan melding te doen bij het bestuur van de sportvereniging, tenzij dit in redelijkheid in de gegeven omstandigheden niet van het desbetreffende lid verwacht mag worden.
4. Een melding kan schriftelijk of mondeling worden ingediend bij de aanklager van de sportbond.
5. De melding kan ook anoniem worden gedaan. Tenzij de melding gedaan wordt door een bestuurslid, begeleider of werknemer.

Voorbeeld uitwerking protocol agressie

Bron: <https://www.svachterveld.nl/club/sociale-veilige-sportomgeving/agressieprotocol/>

[NAAM VERENIGING] wil haar leden, vrijwilligers en bezoekers de gelegenheid bieden om in een sportieve, prettige en veilige omgeving te voetballen en/of te supporten. Agressie en geweld horen daar niet bij. Toch kunnen er incidenten plaatsvinden. Met dit protocol wil [NAAM VERENIGING] duidelijke afspraken maken wat te doen bij incidenten van agressie en geweld.

Wat verstaat [NAAM VERENIGING] onder agressie en geweld?

Iedere gewelddadige intimiderende, seksistische en/of discriminerende uitlating of gedraging naar personen of goederen en elke andere vorm van grensoverschrijdend gedrag. Hieronder vallen bijvoorbeeld schelden, aannemen van een dreigende houding, bedreigingen uiten, schoppen, slaan, belemmeren van de doorgang, bedreiging met een scherp voorwerp, verwonden, spugen, vernielen van materiaal, etc.

Wanneer is dit agressieprotocol van toepassing?

Dit protocol is van toepassing bij agressie en geweld op het terrein van [NAAM VERENIGING]. Daarmee is dit protocol van kracht op de velden, langs de lijn, in de kleedkamer, in de kantine, op de parkeerplaats (al is deze grond in het bezit en onder beheer van de gemeente) of fietsenstalling.

Op wie is dit protocol van toepassing?

Dit protocol is van toepassing op alle leden van de [NAAM VERENIGING], haar vrijwilligers en/of medewerkers en haar bezoekers.

Uitgangspunten

1. Agressie en geweld worden niet geaccepteerd.
2. Incidenten worden gemeld aan de jeugdcommissie of het hoofdbestuur, ernstige incidenten worden gemeld aan de politie.
3. Slachtoffers van agressie en geweld worden beschermd door [NAAM VERENIGING].

Hoe te handelen bij agressie en geweld?

Op het veld

1. Bij incidenten met agressie en geweld binnen het veld wordt in beginsel slechts opgetreden door de scheidsrechter.
2. Indien de agressie of het geweld niet met behulp van de spelregels afdoende kan worden gestopt, treedt de leider/coach van het team van de [NAAM VERENIGING], waarbij het incident plaatsvindt, de-escalerend op en assisteert desgewenst de scheidsrechter.
3. Indien een speler van de [NAAM VERENIGING] als (mede) agressor wordt beschouwd, neemt de leider/coach direct de benodigde maatregelen, bijvoorbeeld door de speler te wisselen.
4. Indien een speler van de [NAAM VERENIGING] slachtoffer is van agressie of geweld, neemt de leider/coach direct de benodigde maatregelen om het slachtoffer te beschermen.
5. Wanneer nodig: vraag om assistentie bij een van de bestuursleden (aanwezig of via telefoon). Geef duidelijk de plaats van het incident aan.

6. Schakel hulp in van omstanders, bij voorkeur minimaal 2 personen.
7. Bij voorkeur schakelt het eventueel aanwezige bestuurslid de politie in, maar indien dit eerder nodig is, wordt er door andere betrokkenen actie ondernomen.
8. Bel in noodgevallen 112 en bij niet noodgevallen 099-8844 conform de landelijke procedures. Voorbeelden van noodgevallen zijn situaties waarbij fysiek geweld is gebruikt, door bijvoorbeeld schoppen en slaan op het hoofd, borst en /of buik.
9. Omschrijf goed aan de hulpdiensten wat er gaande is, geef aan of er sprake is van verwondingen en of de dader nog aanwezig is.
10. Informeer of er een EHBO'er, arts en /of verpleegkundige op het terrein aanwezig is die kan assisteren tot de hulpdienst is gearriveerd.
11. De scheidsrechter bepaalt het verdere wedstrijdverloop.

Buiten het veld

1. Bij incidenten van agressie en/of geweld zal worden opgetreden.
2. In beginsel wordt degene van wie de agressie uitgaat hierop aangesproken en wordt hem/haar gemaand de agressie te stoppen. Dit handelen is gericht op de-escalatie.
3. Is het onder punt 2 genoemde niet afdoende, dan is het noodzakelijk om grenzen en consequenties aan te geven en duidelijk te maken dat er een keuze is tussen of het zoeken naar een oplossing of het ondernemen van vervolgstappen.
4. Als deze vervolgstappen niet helpen, dan is het noodzakelijk om alarm te slaan. Let hierbij op gevaar en neem geen onnodige risico's. Als er sprake is van persoonlijke bedreiging en de eerdere stappen hebben niet geholpen, sla altijd alarm.
5. Licht uiteindelijk iemand van de jeugdcommissie of het hoofdbestuur in (indien niet aanwezig)
6. Schakel hulp in van omstanders, bij voorkeur minimaal 2 personen.
7. Bij voorkeur schakelt het eventueel aanwezige bestuurslid de politie in, maar indien dit eerder nodig is, wordt er door andere betrokkenen actie ondernomen.
8. Bel in noodgevallen 112 en bij niet noodgevallen 099-8844 conform de landelijke procedures. Voorbeelden van noodgevallen zijn situaties waarbij fysiek geweld is gebruikt, door bijvoorbeeld schoppen en slaan op het hoofd, borst en /of buik.
9. Omschrijf goed aan de hulpdiensten wat er gaande is, geef aan of er sprake is van verwondingen en of de dader nog aanwezig is.
10. Informeer of er een EHBO'er, arts en /of verpleegkundige op het terrein aanwezig is die kan assisteren tot de hulpdienst is gearriveerd.

Verdediging bij agressie en geweld

Het uitgangspunt is dat je nooit zelf agressie of geweld gebruikt. Als je persoonlijk wordt aangevallen, dan mag je wél jezelf verdedigen of bevrijden. De kracht die je daarbij gebruikt moet echter in verhouding staan tot wat je wordt aangedaan en je mag hiermee geen andere bedoeling hebben.

Afhandeling en nazorg

Direct na het incident moet de rust en veiligheid op het terrein van de [NAAM VERENIGING] worden hersteld en het slachtoffer(s) en de betrokkenen moeten steun krijgen. Dit begint al op de plaats waar het incident heeft plaatsgevonden, bijvoorbeeld het veld, de kantine of kleedkamer.

De leider, trainer en het eventuele aanwezige jeugdcommissie lid of hoofdbestuurslid, zien erop toe dat de steun gegeven wordt. Taken hierbij kunnen zijn:

1. Zorg dat er EHBO wordt verleend en er adequate aandacht is voor de medische situatie van het slachtoffer.
2. Evalueer of verder medische hulp geïndiceerd is, zo nodig na overleg met arts, huisartsenpost en/of spoedeisende hulp.
3. Breng het slachtoffer en eventuele andere betrokkenen wanneer nodig en/of gewenst naar huis.
4. Zorg dat alle betrokkenen hun verhaal kwijt kunnen.
5. Desgewenst worden slachtoffers van agressie ondersteund bij hun strafrechtelijke aangifte.
6. Organiseer eventuele overname van taken.
7. Zorg voor steun en opvang van eventuele getuigen.
8. Bij jeugdspelers worden de ouders geïnformeerd en ingeschakeld.
9. Zorg voor de start van een juiste communicatie binnen de club, neem hiervoor contact op met de jeugdcommissie of het hoofdbestuur.
10. Van ieder geweldsincident wordt schriftelijk melding gemaakt bij de jeugdcommissie of het hoofdbestuur. Deze melding kan gedaan worden via een geschreven brief of een email.
11. Ook "lichtere" incidenten kunnen veel impact hebben. Bied te allen tijde hulp aan voor de verwerking.
12. Wanneer de melding is gemaakt aan een jeugdcommissielid of hoofdbestuurslid, dan communiceert deze persoon de gebeurtenissen dezelfde dag door aan de andere leden van deze commissies.
13. Eventuele op het terrein aanwezige jeugdcommissieleden of hoofdbestuursleden (wel of niet in functie), dienen bij escalatie altijd assistentie te verlenen aan de betrokkenen en dienen zich ook als zodanig te presenteren.
14. Escalaties altijd schriftelijk melden bij het hoofdbestuur, de leiders/trainers en de verantwoordelijke commissies van de betrokken club.
15. De jeugdcommissie of het hoofdbestuur zorgen voor een goede nazorg en afhandeling van het incident.
16. Wanneer gewenst kan er een vertrouwenscontactpersoon ingeschakeld worden.